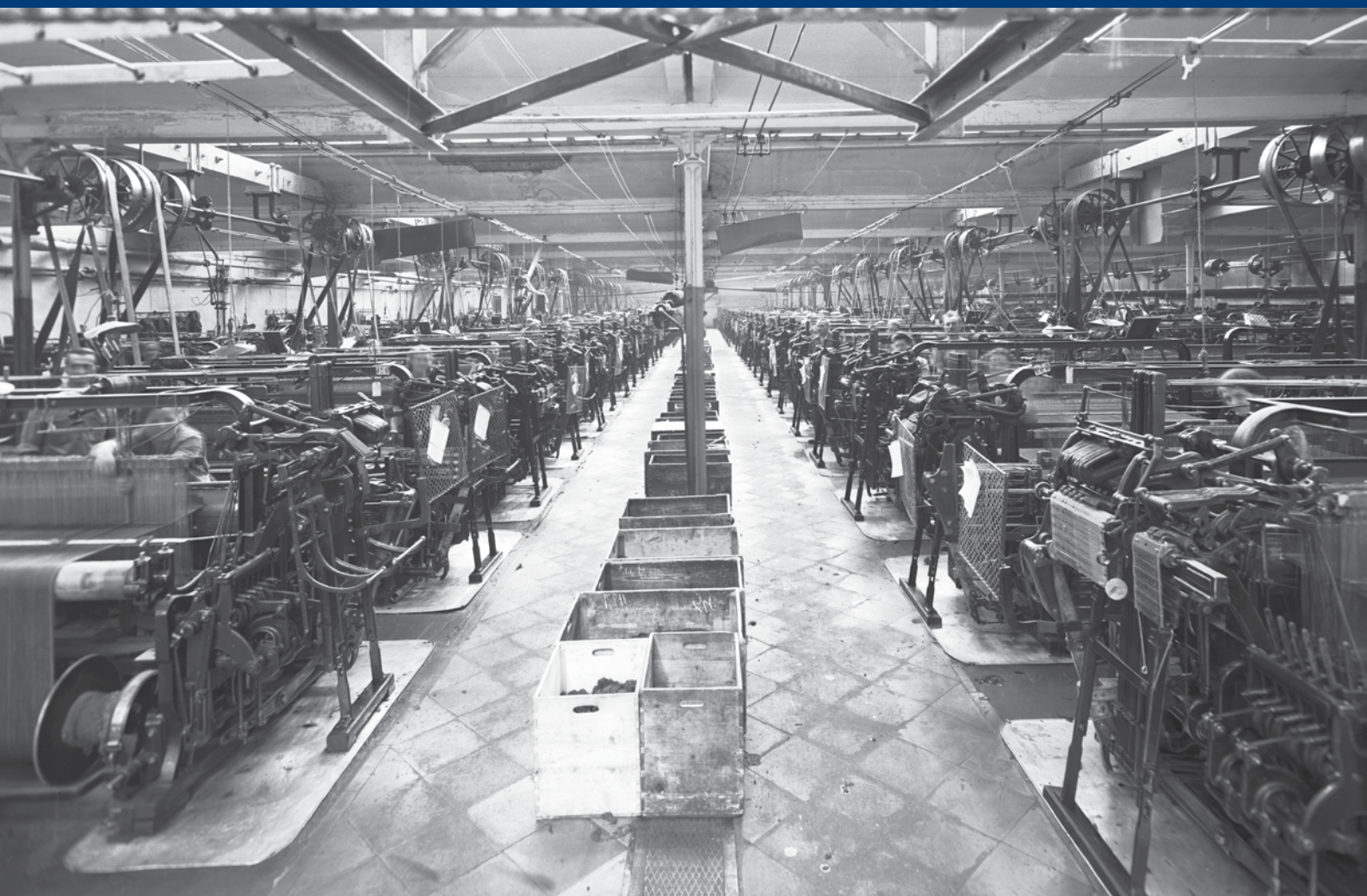

Technické muzeum v Brně ve spolupráci s Archivem města Brna a Katedrou historie Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně pořádá odborný seminář na téma

MORAVA A SLEZSKO V LETECH 1929–1939

Z dějin průmyslu, techniky a sociální problematiky

29.–30. ŘÍJNA 2019

Rok 1929 naznačoval, že skvělá konjunktura předchozích let začíná ochabovat. Československo existovalo teprve jedenáct let, bylo však zatíženo zděděnými specifickými hospodářskými problémy a také dále plodilo specifika exportního státu s nevyhovující skladbou průmyslu. Tato záporná realita nesnižovala skutečnost, že se nový stát nejen hospodářsky, ale i politicky a kulturně konsolidoval.

Proces pohasínání konjunktury se prohluboval i bez prudkých zvrátů. Z moravskoslezského průmyslu se ještě v roce 1930 na dobré úrovni držely mj. vedle textilního průmyslu a porcelánu i obuvnictví. Zaměstnanost dokonce dosáhla v uvedeném roce vrcholu. Konjunktura trvala i v těžkém průmyslu a ve strojírenství. Pokračovaly již rozjeté programy elektrifikace, ve stavebnictví a při rekonstrukci silniční sítě (a s tím spojené automobilové dopravy). Vážné problémy však signalizovaly potíže v exportu. Překvapení krátkodobě přinesl naopak rok 1931, kdy přišly náznaky oživení; u Bati a v konfekčním průmyslu došlo k růstu výroby. To však byl jen krátkodobý jev, protože v březnu 1933 přišel nejhlubší bod krize, kdy celorepubliková průmyslová výroba obnášela méně než 56 % roku 1929. Některá odvětví byla zvláště krutě poznamenána - surového železa a oceli (na méně než jednu třetinu produkce roku 1930). V tomto roce bylo na Moravě a ve Slezsku zaměstnáno nejvíce osob právě v průmyslu a v živnostech (40,8 %), v zemědělství to bylo 28,5 %, oproti roku 1921, kdy převažovalo zemědělsky činné obyvatelstvo nad průmyslovým (38,6 % x 37,2 %).

Naznačená spirála sestupu do krize se projevovala vzestupem registrované nezaměstnanosti. Nejhlubší propad byl zaznamenán v roce 1933. Vysoká nezaměstnanost v zemi Moravskoslezské se udržovala i v letech 1934–1936, k rozhodnému poklesu došlo až v roce 1938. V počtech nezaměstnaných byly velké rozdíly jak v jednotlivých letech, tak i ve výrobních oborech a v regionech. Nejvíce nezaměstnaných evidovaly valašské okresy Vsetín a Valašské Meziříčí, poté Boskovice, a teprve pak následovaly slezské a severomoravské německé okresy. Procento nezaměstnaných v Brně-městě se pohybovalo okolo 10 %. Sociální důsledky krize se nepodařilo zmírnit ani v letech 1934–1935, kdy krize přešla do oživení. Krize v průmyslu byla propletena s agrární krizí.

Sledujeme-li vývoj v moravskoslezských regionech, byly velkou hospodářskou krizí postiženy především oblasti Českomoravské vysočiny a Beskyd (i jejich podhůří). Lepší byla situace na produkčně silné Hané, v Podyjí, na jižní Moravě. Náporu krize dobře odolávalo i Brněnsko. Lépe „se chovala“ místa, kde byly umístěny modernizované podniky schopné konkurence a působící v perspektivních oborech zejména z oblasti strojírenské výroby, výroby elektrické energie a ze zbrojní produkce. Mimořádný význam si udržoval ostravský, resp. těšínský region.

Od roku 1936 přicházelo období zotavování ekonomiky. Současně se objevovaly menší šoky, které souvisely s horšící se politickou situací ve státě i v celém středoevropském regionu.

Předpokládáme, že vývoj nejen v jednotlivých hospodářských odvětvích Moravy a Slezska, ale i dalších oblastech tehdejší společnosti bude představen na tomto odborném semináři.

PŘEDPOKLÁDANÉ BLOKY PŘEDNÁŠEK SEMINÁŘE:

- I. **Průmysl na Moravě a ve Slezsku a jednotlivá průmyslová odvětví, vývoj techniky** (moravskoslezský průmysl a jeho vývoj, dějiny firem a podniků, technologie výroby a výrobní proces, významní i zapomenutí podnikatelé a jejich osudy, vztah podnikatel versus obecní samospráva a státní správa, přehledka dosažených výsledků formou oblastních a krajinných živnostenských a hospodářských výstav, technické prostředky, jejich vývoj a užití v praxi, významné i zapomenuté objevy v oblasti techniky)
- II. **Architektura a stavitelství** (architektonický vývoj a směry, významní a zapomenutí architekti a jejich díla, industriální architektura, stavitelé a jejich stavební činnost, významné veřejné stavby, občanská výstavba)
- III. **Dějiny každodennosti a sociální problematika** (volný čas, sociální a dělnická otázka, národnostní problematika, zákonodárství a legislativní proces, bydlení a bytové poměry, dějiny rodiny a vztahy uvnitř rodiny, lékařská péče, hygienické poměry)
- IV. **Dějiny vědy** (aplikovaná věda a společenské vědní disciplíny, významné i zapomenuté osobnosti vědy a jejich osudy, přínos vědy pro společnost a aplikace dosažených výsledků v praxi, významné i zapomenuté objevy, technické a vysoké školství)

Na semináři by měly zaznít jak příspěvky zaměřené obecně, tak příspěvky věnující se konkrétním tématům. Všechny tematické okruhy jsou časově vymezeny obdobím od roku 1929 do roku 1939 a geograficky územím Moravy a Slezska. Uvítáme však i příspěvky, které do daného časového či geografického rámce nespadají.

POKYNY PRO AUTORY PŘÍSPĚVKŮ A POSTERŮ

Předpokládaná délka jednotlivých odborných příspěvků je 20 minut. Přednášejícím bude k dispozici počítač s dataprojektorem. Pokud budete mít zájem tuto techniku využít, vyznačte to, prosím, v přihlášce.

Prezentace příspěvků bude možná i pomocí posterů. Preferujete-li tuto možnost, vyznačte to, prosím v přihlášce. Rozsah příspěvku je nutné přizpůsobit možnostem panelů – rozměr panelů pro postery je 2075 x 964 mm. Postery budou po celou dobu konání semináře umístěny v předsálí přednáškového sálu a v programu bude vyhrazen čas i na diskusi o posterech.

Uzávěrka přihlášek pro přednášející je 9. října 2019.

Přihlášky přednášek zasílejte na adresu:

Mgr. Radek Slabotinský, Ph.D.

Technické muzeum v Brně

Purkyňova 105, 612 00 Brno – Královo Pole

E-mail: slabotinsky@technicalmuseum.cz

Telefon: 541 421 420, 603 769 118, 541 421 411 (vrátnice muzea)

ORGANIZAČNÍ POKYNY PRO ÚČASTNÍKY SEMINÁŘE:

Místo konání: **Technické muzeum v Brně, Purkyňova 105, Brno–Královo Pole**

Příjezd: od Hlavního vlakového nádraží tramvajovou linkou č. 12 (směr Technologický park), zastávka Technické muzeum. Pokud pojedete osobním vozidlem, je možné po předchozí domluvě na recepci (tel. č.: 541 421 411) parkovat v areálu muzea.

Uzávěrka přihlášek účastníků bez příspěvku je 16. října 2019. Po uzávěrce přihlášek bude všem účastníkům zaslán elektronickou poštou program semináře a zároveň bude zpřístupněn na webových stránkách TMB.

POPLATEK ZA SEMINÁŘ

200,- Kč pro přednášející / 500,- Kč pro účastníky bez příspěvku

Prosíme o uhrazení poplatku za seminář převodem na účet Technického muzea v Brně,

číslo účtu: 197830621/0710 / variabilní symbol: 2910.

Ve zprávě pro příjemce uveďte své jméno + název instituce (v tomto pořadí)

NOVĚ: Účastnický poplatek bude možné uhradit pouze na základě Technickým muzeem v Brně vystavené faktury.

Při platbě v hotovosti v průběhu konání semináře je výše poplatku stanovena na 300,- Kč pro přednášející a 600,- Kč pro účastníky bez příspěvku (pouze ve výjimečných případech).

Studenti denního studia (bakalářského, magisterského, doktorského) veřejných vysokých škol mají vstup na seminář **zdarma**.

Poplatek za seminář zahrnuje občerstvení po celou dobu konání konference a společenský večer v Technickém muzeu v Brně.

Náklady spojené s účastí na semináři, zejména cestovné a ubytování, si hradí účastníci sami.

Předběžný program:

29. října

10.00 zahájení semináře

10.15–12.00 první blok přihlášených příspěvků a diskuse

12.00–13.15 přestávka na oběd

13.15–15.00 druhý blok přihlášených příspěvků včetně diskuse

15.20–16.40 třetí blok přihlášených příspěvků včetně diskuse

18.00–22.30 společenský večer v prostorách Technického muzea v Brně

30. října

9.00–10.40 čtvrtý blok přihlášených příspěvků včetně diskuse

11.00–12.40 pátý blok přihlášených příspěvků včetně závěrečné diskuse

13.00 ukončení semináře

Zaslané příspěvky budou publikovány v recenzované kolektivní monografii. Podrobné informace o úpravě příspěvků najdete v Pokynech pro autory, které budou všem přednášejícím včas zaslány. Konečný termín pro odevzdání příspěvků v písemné formě určené k publikaci je předběžně stanoven na 30. dubna 2020.

Těšíme se na setkání s Vámi v Brně.

Organizační výbor semináře:

Mgr. Radek Slabotínský, Ph.D., Technické muzeum v Brně

Mgr. Radana Červená, Ph.D., Archiv města Brna

Doc. PhDr. František Čapka, CSc., Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity